

Anne ve baba hakkı

İsmi mahfuz bir okuyucumuz: “Babam ile 20 yıldan beri birbirimizle görüşmüyoruz. Kendisi başka bir kadınla evli ve o kadından bir çocuğu var. Benimle ve kardeşimle arası açık. Kendisi bizi aramadığı gibi biz de kendisini arayıp, sormuyoruz. Deniliyor ki; ‘Ana-baba ne kadar kötü olursa olsun, evlâtlar tarafından sorulmalı, bakılmalı ve rızası alınmalıdır.’ Yarın mahşerde ben ve kardeşim babamın bedduâsı veya dâvâsıyla karşı karşıya gelir miyiz? Babalık hakkını bizden (bu durumda) talep edebilir mi? Ne yapmamız, nasıl bir mücadele içinde olmamız lâzım? Ve bu durumun dinen hükmü nedir?”

Evlât olarak--Allah için--dünyada en nâzik olacağımız insanların birincisi annemiz, ikincisi babamızdır. Onlar bize hangi tür haksızlık yapmış olurlarsa olsunlar; bizi ne tür bir muâmeleye tâbi tutmuş olurlarsa olsunlar; onlar tarafından en horlanan, en hakîr görülen, en seilmeyen, en çok dışlanan ne kadar biz olursak olalım; onlara saygıda kusur etmeyeceğiz.

Şu hadisleri dikkatle inceleyelim:

* Enes (ra) bildirmiştir: Peygamber Efendimiz (asm) buyurdu ki: “Anne ve babasını râzı eden Allah’ı râzı etmiştir. Anne ve babasını kızdıran Allah’ı kızdırmıştır.” 1

* Abdurrahman bin Semüre (ra) bildirmiştir: Peygamber Efendimiz (asm) buyurdu ki: “Akşam rüyâ-yı sâdıkada gördüm ki, ümmetimden bir adam vardı. Susuzluktan dili dışarıya sarkmış, soluyordu. Tuttuğu Ramazan orucu geldi ve ona su ikrâm etti. Ümmetimden bir adam gördüm ki, önü karanlık, arkası karanlık, sağı karanlık, solu karanlık, üstü karanlık, altı karanlıktı. Yaptığı hac ve umresi geldi ve onu bu karanlıklardan kurtardı. Ümmetimden bir adam gördüm ki, ölüm meleği ruhunu almak için gelmişti. Anne ve babasına yaptığı iyilikler geldi. Meleğin o anda ruhunu almasına mâni oldu. Ümmetimden bir adam gördüm ki, Mü’minlerle konuştuğu

halde, onlar kendisiyle konuşmuyorlardı. Akrabalarıyla olan iyi ilişkileri geldi ve onlara hitâben, 'Bu akrabalarına iyilik ederdi' dedi. Bunun üzerine onlar onunla konuştular. O da onlara karıştı." 2

* Hazret-i Âişe (ra) bildirmiştir. Allah Resûlü (asm) buyurdu ki: "Cennete girdim. Orada bir güzel okuma sesi işittim. 'Bu okuyan kim?' diye sordum. 'Hârise bin Nu'man' dediler. (Hârise bin Nu'man annesine ve babasına iyilikleri dolayısıyla bu makama ulaşmıştır.) İşte anne-babaya yapılan iyilik böyledir. İşte anne-babaya yapılan iyilik böyledir. Kişiyi böyle yükseltir." 3

* Ebû Hüreyre (ra) anlatmıştır: Bir adam: "Yâ Resûlallah! Benim hısımlarım var. Ben onlara yaklaşıyorum, onlar benden uzaklaşıyorlar, benimle alakâlarını kesiyorlar. Ben onlara iyilik yapıyorum, onlar bana kötülük yapıyorlar. Ben onlara yumuşak davranıyorum, onlar bana kaba ve saygısız davranıyorlar" dedi.

Allah Resûlü (asm) buyurdu ki:

"Eğer dediğin gibiye, sanki sen onlara sıcak kül yedirmişsin, öyle mi? Sen bu hal üzere devam ettikçe, onlara karşı Allah'ın rahmeti seninle berâber olur." 4

* Abdullah bin Amr (ra) bildirmiştir: Allah Resûlü (asm) buyurdu ki: "İyiliklerine karşılık akrabalarına iyilik yapmak ve ziyârette bulunmak kâmil bir yakınlık sayılmaz. Asıl kâmil yakınlık, kendisiyle yakınlık bağları koparılmak istendiği vakit, yakınlığını koparmamak ve onu devam ettirmektir." 5

Bediüzzaman diyor ki: "Vâlideynin hukukları ne kadar ehemmiyetli ve ukûkları ne derece çirkin!" Yani evlâdın anne ve babaya ceza verir tarzda davranışları çok çirkin düşüyor ve ne kadar haklı sebeplerle yapılsa da bu çirkinliği din-i mübin kabul etmiyor. Nitekim yine Bediüzzaman'a göre, "vâlideyn ve veled ortasında fıtraten sebep-i münâkaşa yok." 6 Yani anne ve baba bazı hatalara girse de, evlâdlarını her zaman ciddî severler!

Bu durumda tek çare, evlâdın hiçbir şekilde ilişkilerini koparmamasıdır! Eğer uzaktaysa, telefonlaşmak; her türlü haberleşme araçlarıyla görüşmeye, aramaya, hâl ve hatırını sormaya, bir ihtiyacı varsa elimizden geldiğince ilgilenmeye ve yardımcı olmaya devam etmektir. Sırf Allah için, yalnız ve yalnız Allah için.

Valideyn olumlu cevap vermez ise bile, zâten evlât Allah için hareket etmiyor mu? O halde, bundan evlâdın üzülp gücenmesine gerek yok; ancak valideyni için yine duâ eder. Yine aramaya ve sormaya devam eder. Onun kendisine olumlu cevap vermesini beklemez. Hatâmız varsa helâlleşmeye bakar.

Yukarıda zikredilen mükâfâtlar ucuz değildir elbet!

DUA

Ey Erhamü'r-Rahimin! Aba ve ecdadıma merhamet eyle! Anneme ve babama merhamet eyle! Hatalarını bağışla! Taksiratlarını affeyle! Seyyiatlarını hasenatlara

tebdil eyle! Makamlarını âli, mekânlarını cennet eyle! Onları gazabından, azabından, celalinden ve nar-ı cahimden koru! Âmin!

Dipnotlar:

1- Câmîü's-Sağîr, 3/3553, 2- Câmîü's-Sağîr, 2/1456, 3- a.g.e., 2/2159, 4- Riyâzu's-Sâlihîn, 318.

5- a.g.e., 322, 6- Sözler, s. 583.